1, ספר דברים פרק כ"ב

א לא־תראה את־שור אחיך או
ב את־שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך: ואם
לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל־תוך ביתך והיה
ג עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו: וכן תעשה לחמרו וכן
תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל־אבדת אחיך אשר־תאבד
ד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם: לא־תראה
את־חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקם
ה תקים עמו: לא־יהיה כלי־גבר על־אשה ולא־
ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת יהוה אלהיך כל־עשה
אלה:

ספר דברים פרק כ"ג

ד לא־יבא עמוני ומואבי בקהל יהוה גם
ה דור עשירי לא־יבא להם בקהל יהוה עד־עולם: על־דבר אשר
לא־קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים
ואשר שכר עליך את־בלעם בן־בעור מפתור ארם נהרים
ו לקללך: ולא־אבה יהוה אלהיך לשמע אל־בלעם ויהפך יהוה
ז אלהיך לך את־הקללה לברכה כי אהבך יהוה אלהיך: לא־
ח תדרש שלמם וטבתם כל־ימיך לעולם: לא־
תתעב אדמי כי אחיך הוא לא־תתעב מצרי כי־גר היית
ט בארצו: בנים אשר־יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל
י יהוה: כי־תצא מחנה על־איביך ונשמרת
יא מכל דבר רע: כי־יהיה בך איש אשר לא־יהיה טהור מקרה־
יב לילה ויצא אל־מחוץ למחנה לא יבא אל־תוך המחנה: והיה
לפנות־ערב ירחץ במים וכבא השמש יבא אל־תוך המחנה:
יג יד ויד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ: ויתד תהיה לך
על־אזנך והיה בשבתך חוץ וחפרתה בה ושבת וכסית את־
טו צאתך: כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת
איביך לפניך והיה מחניך קדוש ולא־יראה בך ערות דבר
טז ושב מאחריך: לא־תסגיר עבד אל־אדניו אשר־
יז ינצל אליך מעם אדניו: עמך ישב בקרבך במקום אשר־יבחר
באחד שעריך בטוב לו לא תוננו:

ספר דברים פרק כ"ד

ט זכור את אשר־עשה יהוה אלהיך למרים
י בדרך בצאתכם ממצרים: כי־תשה ברעך
יא משאת מאומה לא־תבא אל־ביתו לעבט עבטו: בחוץ
תעמד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את־העבוט
יב יג החוצה: ואם־איש עני הוא לא תשכב בעבטו: השב תשיב
לו את־העבוט כבוא השמש ושכב בשלמתו וברכך ולך
יד תהיה צדקה לפני יהוה אלהיך: לא־תעשק
שכיר עני ואביון מאחיך או מגרך אשר בארצך בשעריך:
טו ביומו תתן שכרו ולא־תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו
הוא נשא את־נפשו ולא־יקרא עליך אל־יהוה והיה בך
חטא:

המשך דברים כ"ד

כ כי
תחבט זיתך לא תפאר אחריך לגר ליתום ולאלמנה יהיה:
כא כי תבצר כרמך לא תעולל אחריך לגר ליתום ולאלמנה יהיה:
כב וזכרת כי־עבד היית בארץ מצרים על־כן אנכי מצוך לעשות
את־הדבר הזה:

ספר דברים פרק כ"ה

יג לא־
יד יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה: לא־יהיה לך בביתך
טו איפה ואיפה גדולה וקטנה: אבן שלמה וצדק יהיה־לך איפה
שלמה וצדק יהיה־לך למען יאריכו ימיך על האדמה אשר־
טז יהוה אלהיך נתן לך: כי תועבת יהוה אלהיך כל־עשה אלה
כל עשה עול:
יז יח זכור את אשר־עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים: אשר
קרך בדרך ויזנב בך כל־הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא
יט ירא אלהים: והיה בהניח יהוה אלהיך לך מכל־איביך מסביב
בארץ אשר־יהוה אלהיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה את־
זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח:

5. מסכת שבת ל"א

: אמר ר"ל מאי דכתיב °והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת וגו' אמונת זה סדר זרעים עתיך זה סדר מועד חוסן זה סדר נשים ישועות זה סדר נזיקין חכמת זה סדר קדשים ודעת זה סדר טהרות ואפ"ה °יראת ה' היא אוצרו אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו *נשאת *ונתת באמונה 'קבעת עתים לתורה עסקת בפו"ר צפית לישועה פלפלת בחכמה הבנת דבר מתוך דבר ואפ"ה אי יראת ה' היא אוצרו אין אי לא לא

6. מסכת יבמות דף ע"ו - ע"ז

אמר ליה, דואג האדומי עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו משום דקא אתי מרות המואביה א"ל אבנר תנינא עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית אלא מעתה ממזר ולא ממזרת ממזר כתיב [מום זר] מצרי ולא מצרית שאני הכא דמפרש טעמא דקרא (דברים כג) על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים דרכו של איש לקדם ולא דרכה של אשה לקדם היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים לקראת נשים אישתיק מיד ויאמר המלך שאל אתה בן מי זה העלם התם קרי ליה נער והכא קרי ליה עלם הכי קאמר ליה הלכה זו נתעלמה ממך צא ושאל בבית המדרש שאל אמרו ליה עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית [דף עז ע"א] אקשי להו [דואג] כל הני קושייתא אישתיק בעי לאכרוזי עליה מיד (ש"ב יז) ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש וכתיב (דה"א ב) יתר(א) הישמעאלי אמר רבא מלמד שחגר חרבו כישמעאל ואמר כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית ומי מהימן והא אמר רבי אבא אמר רב כל תלמיד חכם שהורה הלכה ובא אם קדם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו שאני הכא דהא שמואל ובית דינו קיים · מ"מ קשיא הכא תרגימו (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה במערבא אמרי ואי תימא רבי יצחק אמר קרא (בראשית יח) ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל

(ה) לא יהיה כלי גבר על אשה. (ספרי, נזיר פ"ח) שתהא דומה לאיש כדי שתלך בין האנשים שאין זו אלא לשם ניאוף: ולא ילבש גבר שמלת אשה. לילך ולישב בין הנשים ו. ד"א שלא ישיר שער הערוה ז ושער של בית השחי: כי תועבה. לא אסרה תורה אלא לבוש המביא לידי תועבה:

10. [illegible]

כהגר"א ז"ל שאמר לתלמידו הרח"ו שבדור כיתום הזה אף דבר קטן שישראל עושה בכונה לש"ש חשוב אצל השי"ת הרבה יותר ממה שהיו עושים גדולות בדורות הראשונים. וזה הפי' רני עקרה אף שגלתה שהוא כעקרה שהדור הלוך וחסור מ"מ רבים בני שוממה אף שהם באמת דלים במפעלם אצל הם חשובים אצל השי"ת כרבים וגדולים מפני שהם בני שוממה שהם בדור הזה דור יתום ודבר קטן חשוב אצל השי"ת יותר מבני בעולה ממה שהיה חשוב אצל השי"ת בדורות הראשונים הגדולים.

4 [illegible]

והשלישית יותר בה, שאין מתישבין בארצם
אלא בגאלה שלישית.
גאלה ראשונה, זו גאלת מצרים.
גאלה שניה, זו גאלת עזרא.
השלישית, אין לה הפסק.

9. "בן איש חי" קדושים ג'

כיון דרע לבריות א"כ אינו טוב לשמים, ואדרבה הקב"ה קפיד על עבירות שבין אדם לחבירו טפי מעבירות שבין אדם למקום, ונ"ל בס"ד, מ"ש רע לבריות אין הכונה שחוטא בדברים שבין אדם לחבירו, שהוא מזיק לבריות או חומס או עושק וכיוצא, אלא הכונה הוא שמלמד קטגוריא על הבריות, ואינו מלמד זכות, ולא ניחא ליה לקב"ה שהאדם ילמד חובה על ישראל, לא ילמד מענין אליהו זכור לטוב הוא ואמר על ישראל כי עזבו בריתך נענש, ולכן זה המלמד חובה על ישראל אע"פ שהוא מתקנא קנאת הדת נקרא רע לבריות, אבל המלמד זכות על ישראל זה נקרא טוב לבריות.

8. "קול לציון" (נ"ג, משעיהו הע')

ב)* "אין ירושלים נפדית אלא בצדקה". כך אומרים חז"ל (סנהדרין צ"ח) עפ"י הכתוב "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" (ישעיה א-כז). כן עפ"י הכתוב "בצדקה תכונני" (ישעיה נ"ד) בקשר לכתוב שלפניו - "הרחיבי מקום אהלך, האריכי מיתריך ויתדותיך חזקי" וכו'. על יסוד הדברים האלה של הנבואה וחז"ל ועל יסוד עוד הרבה מקורות בחז"ל בנגלה ובנסתר, מדבר בעל "קול התור" באריכות ע"ד חובת הצדקה המוטלת על כל איש ישראל להשתתף בבנין ירושלים ובעבודת קיבוץ גלויות". (ראה לעיל בספר זה "הרצאת חזון ציון"). ב"קול התור" אומר ג"כ: "בצדקה תכונני" - גזירת ותנינה היא, רצה הקב"ה לזכות את כל איש ישראל הקרובים והרחוקים בבנין ציון וירושלים, לכן גזר שבנייתן תהיה ע"י צדקה, היינו תרומות נדבה כדי לתת לכל אחד מישראל לקחת חלק במצות הגדולה הזאת שבה תלוי קירוב הגאולה בי"ב.

11. "אורות התשובה" ז'.

כששוכחים את מהות הנשמה העצמית, כשמסיחים דעה מלהסתכל בתוכיות החיים הפנימיים של עצמו, הכל נעשה מערבב ומספק. והתשובה הראשית, שהיא מאירה את המחשכים מיד, היא שישוב האדם אל עצמו, אל שרש נשמתו, ומיד ישוב אל האלהים, אל נשמת כל הנשמות, והלך וצעד הלאה מעלה מעלה בקדשה ובטהרה. ודבר זה נוהג בין באיש יחידי, בין בעם שלם, בין בכל האנושיות, בין בתקון כל ההויה כלה, שקלקולה בא תמיד ממה שהיא שוכחת את עצמה. ואם תאמר שהיא חפצה לשוב אל ד', ואת עצמה היא אינה מכוננת לקבץ את נדחיה – הרי היא תשובה של רמיה, שתשא על ידי זה את שם ד' לשוא, על כן רק באמת הגדולה של התשובה אל עצמו ישוב האדם והעם, העולם וכל העולמים, ההויה כלה, אל קונה,

2. ישעיהו נ"ד

א רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצהלי
לא־חלה כי־רבים בני־שוממה מבני בעולה אמר יהוה:
ב הרחיבי ׀ מקום אהלך ויריעות משכנותיך יטו אל־תחשכי
ג האריכי מיתריך ויתדתיך חזקי: כי־ימין ושמאול תפרצי
ד וזרעך גוים יירש וערים נשמות יושיבו: אל־תיראי כי־לא
תבושי ואל־תכלמי כי לא תחפירי כי בשת עלומיך תשכחי
ה וחרפת אלמנותיך לא תזכרי־עוד: כי בעליך עשיך יהוה
צבאות שמו וגאלך קדוש ישראל אלהי כל־הארץ יקרא:
ו כי־כאשה עזובה ועצובת רוח קראך יהוה ואשת נעורים כי
ז תמאס אמר אלהיך: ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדלים
ח אקבצך: בשצף קצף הסתרתי פני רגע ממך ובחסד עולם
ט רחמתיך אמר גאלך יהוה: כי־מי נח זאת לי
אשר נשבעתי מעבר מי־נח עוד על־הארץ כן נשבעתי
י מקצף עליך ומגער־בך: כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה
וחסדי מאתך לא־ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר
יא מרחמך יהוה: עניה סערה לא נחמה הנה
יב אנכי מרביץ בפוך אבניך ויסדתיך בספירים: ושמתי כדכד
שמשתיך ושעריך לאבני אקדח וכל־גבולך לאבני־חפץ:
יג יד וכל־בניך למודי יהוה ורב שלום בניך: בצדקה תכונני רחקי
טו מעשק כי־לא תיראי וממחתה כי לא־תקרב אליך: הן גור
טז יגור אפס מאותי מי־גר אתך עליך יפול: הן אנכי בראתי
חרש נפח באש פחם ומוציא כלי למעשהו ואנכי בראתי
יז משחית לחבל: כל־כלי יוצר עליך לא יצלח וכל־לשון
תקום־אתך למשפט תרשיעי זאת נחלת עבדי יהוה וצדקתם
נה א מאתי נאם־יהוה: ישעיה נ"ה הוי כל־צמא לכו למים
ואשר אין־לו כסף לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלוא־כסף
ב ובלוא מחיר יין וחלב: למה תשקלו־כסף בלוא־לחם
ויגיעכם בלוא לשבעה שמעו שמוע אלי ואכלו־טוב ותתענג
ג בדשן נפשכם: הטו אזנכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם
ד ואכרתה לכם ברית עולם חסדי דוד הנאמנים: הן עד
ה לאומים נתתיו נגיד ומצוה לאמים: הן גוי לא־תדע תקרא
וגוי לא־ידעוך אליך ירוצו למען יהוה אלהיך ולקדוש
ישראל כי פארך:

ח והיה בכל־הארץ נאם־יהוה פי־שנים בה יכרתו
ט יגועו והשלישית יותר בה: והבאתי את־השלישית באש
וצרפתים כצרף את־הכסף ובחנתים כבחן את־הזהב הוא ׀
יקרא בשמי ואני אענה אתו אמרתי עמי הוא והוא יאמר
יהוה אלהי:

השמ "אורות התשובה"

לאור באור
החיים. והו הרז של אורו של משיח, הופעת נשמת העולם, שבהאירו ישוב העולם לשרש ההויה, ואור ד' עליו יגלה. וממקור התשובה הגדולה הזאת ישאב האדם את חיי הקדש של התשובה באמתה.